

Beletristica, sciintie, arte, viétia sociala, moda.

<p>Pest'a Domineca 1/13 faur.</p>	<p>Va esi in fia-care domineca, cu portrete si alte ilustratiuni. In fia-care ana prenumarantii capeta doue tablouri pompoase.</p>	<p>Pretiuulu pentru Austria pe ian.-jun. 4 fl. pentru tablou 80 cr. Pentru Romani'a pe ian.-jun. unu galbenu, pentru tablou trei sfantii.</p>	<p>Nr. 5.</p>	<p>Cancelari'a redactiunii Strat'a lui Leopoldu Nr. 33, unde sunt a se adresá manuscriptele si banii de prenumaratiune.</p>	<p>Prenumeratiunile se potu face la tóte postele. Pentru Romani'a in librari'a dloru Sococu et comp. in Bucuresci.</p>	<p>Anulu VI. 1870.</p>
---	--	---	-------------------	---	--	--------------------------------

Despre emanciparea femeiloru.

(Fine.)

Dómn'a Densusianu a dîsu:

„Ceea-ce a schimbatu, decisu pusetiunea femeii, este Cristianismulu, a le carei columnne eterne sunt: toti ómenii sunt egali si frati.“

Si într'adeveru, dómnelor si domniloru! ide'a despre adeverat'a emancipare a femeiloru a inceputu a se menageá cu multa abundantia numai dupa inaugurarea erei cristiane! — Cristianismulu pune facia in facia pre barbatu cu femeia in modulu celu mai respectuosu. S. apost. Pavelu dîce: „Barbatíloru! iubiti-ve muierile vóstre, precum si Christotu a iubitú biseric'a.“ (E este ast'a decátu cá cristianismulu pune la barbatu dominarea spiritului si a iubirei in loculu despotismului si alu tiraniei. Christianismulu pretinde, ca fiacare societate si anumitu cea casnica sê nu fia altu-ceva decátu o ne'nfrangibila legatuintia a spiritului si o completa armonia a dóue animi, — dîcu a dóue animi; cá-ci Christianismulu nu permite poligami'a! Pe langa astea trebuie sêscimu, cá numai acolo, unde celu tare este legatu cu celu slabu, póte sê fia pace si ordine: decá respectulu si iubirea este din ambele parti de aseminea. Unde reciprocitatea lipsesce: acolo celu d'antâiu exercéza presiune; éra celu d'alu doilea

séu pieré séu cêrca a se aperá prin viciesingu. Vomu remané dara in familia, pentru ca sê vedemu, ce feliu de functiuni indica femeiei Cristianismulu. In man'a femeiei cristiane se gasesce educatiunea si iubirea — sorgintea toturorú fericilorú omenesci! Prin educatiune si iubire si-atinge femeia cristiana celu mai inaltu, celu mái sublimu punctu alu misiunei sale, alu vocatiunei sale pre acestu globu terestru!

Dar dómnelor si domniloru! pentru cá femeia are nobil'a misiune d'a-si cresce copii si d'a incaldî caminulu familiaru prin o iubire alésa si de cea mai inalta tineretie. Femeiei cristiane i se dá prin datorintia educatiunei si a iubirii in familia o positiune suverana, eserciandu in societate influinti'a cea mai puternica. De la ele atêrna a-si pastrá pentru totu-de-un'a acestu regimenu duplicatu.

Si femeia, ca sê póta corespunde misiunii sale, are trebuintia de carte si lumina. Éca ce dîce dómn'a Densusianu in acestu punctu: „a se educá femeia paralelu cu barbatulu.“ Si aici este cestiunea de apretiatu! Dar dómnelor si domniloru! cá-ci emanciparea femeiloru este un'a din cele mai importante cestiuni, ce a preocupatu vr'odata mintea spiritului omenescu. De si femeile in tierile de la vestu se bucura, dupa cum a dîsu dómn'a Densusianu, de o mare preferintia, — incátu amu póte sustiené, cá pre-

domnescu; dar nu ast'a este emanciparea lor! Multi in multe feluri intielegu emanciparea. Vomu aduce unu esemplu. Asié numitii filantropi: uitandu-si, câ femeia ca singura traindu duce o vieția vegetabila — pare câ i-ar lipsi ce-va si acestu ce-va este lucrulu celu mai principalu, au impinsu asta cestiune asié de tare pe terenulu discussiunii, încâtu ei se încerca a smulge pre femeia din frumós'a-i positiune, împingându-o in abisulu lucrârilor aspre si dure barbatesci. Ei mergu pana a dîce, câ femeia nu trebuie numai sê manace, ea trebuie sê-si meruiésca, sê se póta chivernisi si singura. Cu unu cuventu totu ce póte lucrá unu barbatu, tóte carierele, ce le ocupa unu barbatu, sê le póta ecupá si o femeia.

Dupa aste idei secsulu *frumosu n'are d'a mai oferá barbatiloru socie bune, femei cu virtute casnica si mame in tóta poterca cuventului. Aceste dîse forméza idealulu teoreticiloru, cari vréu sê fericésca popórele ignorandu total'minte natur'a individualitâti femeiesci. Acum déca vomu meditá seriosu a supra ideiloru, ce contienu susatinsele teorii, la momentu ne convin gemu despre nepracticibilitatea loru. Acele idei se combatu de sine singure: de'ndata ce vomu cugetá la aceea, câ ce va deveni famili'a, candu femeia va negligá detorinti'a catra barbatu, candu femeia va lipi de la detorinti'a de mama. Unde este atunci moralitatea si religiositatea tinerei generatiuni, cari trebuie sê le suga de odata cu laptele mamescu?! Si alte multe intrebâri, ce ni le-amu poté pune. ni servescu de viu documentu asupra nepracticitâti aceloru idei! — Câ-ci fiacare omu si-are vocatiunea sa in asta lume, prin medilocirea carci'a si-ajunge destinulu generalu alu omenimii! Si femeia ca atare si-are vocatiunea sa sp ciala in lume. Sê o lasâmu deci sê-si urmeze vocatiunea progresandu in calea perfectiunii silindu-ne pe, de o parte a-i radicá obstacolii, ce i punu pedice; éra pe de-alta parte, sê scimu bine cum trebuie sê se intieléga adeverat'a emancipatiune!

De parte d'a face vr'unu criteriu in regula a supra ideiloru, ce cerca a conduce pre asié numitii filantropi, me voiu margini a pune intrebarea: ce intielegemu si noi sub emantipatiunea femeiloru? Respunsulu la asta importanta intrebare pe câtu este de gravu: pe atâtu este elu si de delicatu. Si chiaru din punctulu de vedere alu importantiei a supra cestiunii, ce ne preocupa, mi permitu a-mi spune parerea modestu, francu, liberu de orice prejudetiu si inca in liniamente generale, câ-ci resolvarea din tóte puncturile de vedere a objectulului, ce dis-

cutâmu este rezervata celoru mai competenti decâtu mine!

Adeverat'a emancipare dar nu consta nici in paritatea femeiloru facia cu barbatii lor; — nici in a ignora individualitatea feminina: ci ea si-castiga o importantia, se asiéza in adeverat'a valóre numai prin repunerea femeiei in adeverat'a sfera a vocatiunii sale; numai prin a se întorce femeia in mariginele potrivite naturelului femeiescu; numai prin aplecarea catra casnicia, catra implinirea detorintieloru sale de femeia, mama si socia buna, — cu unu cuventu numai prin aplecarea catra implinirea detorintieloru ce alu seu secsu reclama! Astufeliu vine d'a se intielege adeverat'a emancipatiune! In lăintrulu acestoru limite gasescu o buna femeia destulu spatiu pentru d'a se chivernisi pre sine si pre ai sei! A rapí pre femeia din acestu incercuitu totu atâtu ar insemná, ca cum amu face unu actu de cea mai rea crima contr'a naturei chiar.

Lasu, câ conceptulu cuventulu familia s'ar sinucide, ar deveni ilusoriu; dara ar fi o eróre ireparabila, ce ar róde continuu la fericirea marei societâti omenesci: candu amu negá femeiei terenulu, pe care trebuie sê se misce! Este dar necesitate de prim'a ordine a dá tinreloru copile o astufeliu de cultura, o astufeliu de educatiune, încâtu prin aceea sê crescemu adeverate mame infrumsetiate cu virtute casnica si atunci emancipatiunea sociala este deja resolvita in adeveratulu sensu alu cuventului.

Amabil'a dómna Elen'a Densusianu candu a dîsu: „a educá pre femeia paralelu cu barbatulu“ — a atinsu celu mai inaltu punctu alu cestiunii, ce forméza preocupatiunile nóstre. Asié dar dómneloru si domniloru! ca femeia sê se póta emancipá, sê se póta educá paralelu cu barbatii este neaparatu de trebuintia, ca institutele de invetiamentu astu-feliu sê fia organizate, încâtu ele sê ié in de aprópe vedere si educatiunea secsului femininu; — câ-ci numai prin cultivarea si educarea genulu masculinu *marea cestiune* d'a se fierici omenimea nici pe departe nu este resolvita! Éca principiile nóstre in acésta grava cestiune: *educarea genulu masculinu trebuie sê mérga mana in mana cu crescerea, cu educarea genulu femininu*. Numai impreunandu robustitatea aerulu barbatescu cu blandeti'a, cu finéti'a aerulu femeiescu potemu contá la nobilarea, la perfectiunarea genulu umanu.

Cultur'a femeiei contribuie pré multu la nobilarea genulu umanu! Câti ómeni mari si-au castigatu unu caracteru nobilu, unu nume

nemuritoriu, numai pentru că aveau mame brave infrumsetiate cu virtute casnica, cu caractere emninti, cu anime nobile! Pomenescu per tangentem pe Corneli'a, mam'a Grachiloru, si pre Elen'a, mam'a lui Stefanu celu mare. Vrem sê dîcu prin ast'a, că avendu mame brave, vomu poté contá la o buna-stare a omenimii!

Napoleonu celu mare intrebându odinióra pre Madame de Campanu, o renumita institutrice de la unu pensionatu de fete: „Óre de ce stagnéza invetiamentulu, fiindu că educatiunea de pana acum a junimii din Franci'a n'a facutu progresulu doritu? Ne lipsescu mame, Sire! fu respunsulu venerabilei dame.

Si déca lips'a acést'a de mame se simte la alte natiuni culte, ea devine la noi securamente din ce in ce mai evidenta. Noi gasimu socie, dara rare ori vomu gasí pre femeí'a casnica si inca si mai raru pre adeverat'a mama. Si de unde aceste defecte sociale? Respunsulu pecátu este de tristu, pe atátu de adeveratu! Este lips'a de atari institutiuni intocmite pentru d'a educá pre adeveratele mame! Lips'a instructiunii si educatiunii ambeloru secse strica datinele, ucide principiile si cu ele pieru virtutíle! Éca respunsulu, ce ni-lu potemu dá in acést'a cestiune asié de grava. Dar nu este destulu cu atátu. Acestu reu este insocitu de altu reu totu asié de desavantagiosu, ba chiar periculosu! — Sê me esplicu. Romanii cetatiani si-mana copilele in cutare pensionatu, ce este diresu de elemente straine natiunii nóstre. Judece orice romanu, déca cultur'a strainiloru ni pôte garantá o cultura natiunala in atari circumstantie? Eu dîcu, că nu. Vremu sê crescemu pre mamele romane! Sê le dâmu cultura natiunala, — si inca o astufeliu de cultura, care sê fia bazata pe salutarele principie ale pedagogiei moderne. Căci in fals'a directiune a educatiunii si instructiunii poporului jace radacin'a reului. Schimbe-se referintiele si atunci educatiunea tinerimii se va întóree spre bine. Sê dâmu dar si femeii atáta culturacáta i trebue pentru d'a fi capabila a impliní detorintiele sale, ocupatiunea, ce reclama natur'a individualitáti sale si ceea-ce marea societate omenésca este in dreptu a pretinde.

Asié dar gasindu-se femeí'a pre unu astufeliu de pedestalu, ea este la naltímea misiunei sale. Si ce fericita ar fi atunci omenimea, candu mam'a si-ar ampliní cu scumpatate detorintiele, ce i impune vocatiunea sa. Atunci! si numai atunci ar fi omenimea fericita; căci idealulu ei s'ar permutá in realitate! Fericitu poporulu acel'a care in lucrurile si planurile sale de reforma a cuprinsu si educatiunea secsului utile! si astufeliu a pusu capetu unui mare

defectu in crescerea generatiuniloru. Omenime a inaintéza progresandu in tóte directiunile simai alesu pe campulu instructiunii si alu educatiunii.

Déca vomu face o aruncatura de ochiu de parte de aici, numai decátu vomu observá cătu de frumosu prosperéza musele sub bun'a influentia a binefacatórieloru institute de invetiamentu. Déca vomu trece in revista nenumeratele institute scolastice; vomu bagá de séma, vomu zarí intre acéstea si scólele de fetitie cu deviz'a si garanti'a d'a dá societatii membrii arnici si barbatiloru bune socie. éra copiiloru adeverate mame!

Dupace mi-am permisu aceste mici digresiori, sê ne întórsemu acum privirile nóstre din departare chiaru a supra nóstra.

Incercarea d'a trece in revista astufeliu de institute, la noi este zadarnica, căci intre institutele nóstre de crescere si invetiamentu abíe vomu poté numerá dóue, trei scóle de fete, — si aceste departe d'a-si ampliní misiunea. Avemu dara novoia d'a infintiá atari institutiunii, fiindu că traimu intr'unu timpu, care sufla a reforme si a carui caracteristica este *inaintarea omenimii in cultura si sciintie cu rapiditate!*

Si deschidendu rostrulu meu nu-lu voiu inchide fara a me adresá la familia, ca sê nu me claseze cineva indiferentu! Vomu intrá deci in laintrulu familiei; căci viét'a de familia la noi la Romani este uniculu centru de fericirii. De aici cauta a fi isgonita nesciint'a cu o rara persistintia. Aici candu va intrá nesciint'a, pentru ca sê domine spiritulu familielor totulu este perdutu. Aici, mai alesu candu femeí'a nu va scí face pre femeí'a casnica, pre adeverat'a, mama, totulu este perdutu.

Bucle dîce, că omenimea totu-de-una este dominata de acele idei intieluctale-morale, care le aduce fia-care seculu cu siné! Este deci modernu a bate in claviru cu vreme si fara vreme; este dorulu mamei, mandri'a si bucuri'a tatei a vedé pe copila cătu de bine straluce in societate. Tiner'a copila trebuie sê fia plina de spiritu — vrem sê dîcu: sê scia vorbí de toti, sê scia criticá pre toti. Dar cultur'a cea adeverata a spiritului, nobilarea animei, cunoscintie mai adanci de lucruri, arnici'a in cuina casa si mai tardíoru, candu aude sioptindu in giuru-i copiii: mama! crescerea loru, — tóte acestea suntu pentru domni'a ei lucruri bagatele. Unu pensiunatu trebuie sê invetie totu si ex toto nihil, ca sê póta devení cu renume asigurandu-i-se astu-modu a sa esistinti'a. Scól'a lui Pestalozzi de la Neuhoof, fiindu că nu vré sê tie-na contu de capriciele societáti; fiindu că propunea adeveratele base ale educatiunii, dupa

o durata de cinci ani a trebuitu sê se inchiza!
— Tiner'a copila trebuie sê invetie din istoria nu caracterele ómeniloru de modelu, ci cum sê póta vorbí de aventurile, de romanurile, de bizareriile curtilorú domnitórie! Chemi'a si sciintiele naturali cadu in sfer'a lucruriloru bagatele si de nici unu pretiu. Procese chemice se intempla in cuina de atâtea ori pe tóta diu'a : cu tóte astea economi'a casnica este la câte unii chiaru o derisiune.

Se mai sustiene inca si aceea, ca copilele sê primésca o educatiune, care sê corespunda rangului si pozitunii, ce parintii ocupa in societate. Unu prejudetiu acést'a, care pe dí ce merge, pare, câ ié totu mai mari dimensiuni. — Ce este rangulu? — Ce numimu educatiune corespundiátoria? Respunsulu este simplu : o indoita confusiune de idei, — nimicu mai multu. Adeverat'a educatiune nu face complimente nici rangului nici pozitunii. Si ce semnifica rangulu ver pozitunea? Rangulu dispare dinaintea sciintii! Este adeveru, câ vanitatea mintii omenesci a produsu diferentie între ómeni. Omenimea printr'unu escesu de cea mai rara coruptiune a violatu santele raporturi egalitarie dintre omu si omu. Omulu uitandu-si de originea sa, a apucatu pe calea vitiului si éca! la ce desiertatiune a ajunsu, sê créda, câ elu este mai bunu, decâtu alti ómeni, cari póte printr'unu capritiu alu naturei nu se bucura de consideratiuni in societate.

Dar vorbindu adevéru, aste supositiuni disparu ca nisce singure ilusiuni dinaintea sciintiei din punctu de vedere alu educatiunii. Acel'a, care vré sê se inchine Minervei, sê scia, câ nu nobila-i nascere, câ nu marile titluri de nobletie ducu pre omu la marire; ci puterea spiritului, luminarea mintii, intarirea in caracteru si consciintia, nobilarea inimei facu pre omulu omu in sensu eminentu. Civilisatiunea, cultur'a si sciintiele nu producu nici domni nici sclavi, ci aceste trei sentinele de bunu auguru a le omenimii primescu pre omu in braciile loru totu in aseminea modu — cu unu cuventu fara d'a apretiá avantajiósele conditiuni, de cari elu se bucura in societate si cari póte sunt menite a face presiune crudela a supr'a semeniloru. Totu asié ne gasimu si cu educatiunea cu raportu la rangulu si pozitune. Pedagogi'a nu face complimente nici rangului nici pozitunii. Ea ni dá o educatiune generala, nu speciala; ea ni dá o cultura universalacomodata pentru toti, a carei binefacátoria influentia se intinde de la bogatu si pana la celu, care se gasesce pe ultim'a trépta a scarei sociale. Totu asié stâmu si cu crescerea copile-

loru. Ele trebuie crescute mainte de tóte spre casnicia, câ déca voru avé fericirea d'a devení mame, sê si scia cresce copiii loru pururea indigetandu-le calea virtutei. Casnici'a, apoi celeralalte! Acést'a crescere, care nu eschide sciintiele positive, ce-su si ele menite la ajungerea scopului, — trebuie luata in mai de a própe consideratiune.

Spre resolverea temei, ce ne preocupa si care este de estensiunea cea mai imensa, suntemu fortiatu in prim'a linia a infintiá institute scolare pentru fete, ca astufeliu dandu-le cultura, sê le potemu castigá cu securitate emancipatiunea, cea adevérata si dupa cum cere natur'a secului loru. — O cestiune acést'a, de la a carei norocósa resolvere este conditiunata bun'a stare a omenimei in gereresi a natiuniloru in specie. Si pentru d'a ajunge infintiarea astoru feliu de institute ni trebuiescu medilóce banesci, ni trebuiescu fonduri. Ei bine! de unde sê ni procurámu atari fonduri; câ-ci natiunea este seraca de bani? Cine sê ajute pre feme'i'a romana la o opera atátu de seriósa? câ-ci pre barbatii, a dísu dómn'a Densusianu, i-a absorbitu politic'a dílei: incátu abié le mai remane timpu, ca sê se ingrigésca de educarea genului masculinu. — O imputatiune grava este acést'a, ce o a facutu dómu'a Densusianu barbatiloru. Dar pe câtu este ea de grava si de drépta: pe atátu conduit'a barbatiloru este in câtu-va justificavera. Situatiunea politica in care se gasesce de câtu-va tempu betran'a Europa, impune seriosu barbatiloru nostri vrendu nevrendu a se ocupá de politica! Cu tóte astea déca vremu sê facemu progresu in tóte directiunile: trebuie sê observámu proportiunea, — sê nu pré esagerámu, ci sê tienemu contu si de educatiunea femeii romane; câ-ci in grele tempuri ea si biserica ne-a pastratu natiunalitatea nóstra. Romanismulu între romanii Aureliani a fostu sustínutu numai prin feme'i'a romana d'acolo!

Asié dar, ca pe feme'i'a romana sê o ducemu la cultura si prin acést'a la emancipare: suntemu nevoiti sê infintiámu instute spre acestu scopu. Ei daru cum le vomu sustiené, câ-ci statulu nu ne ajuta cu nimicu? Sê ne asociámu! Éca cum ne consiliaza dómn'a Densusianu dupa esemplulu altoru tieri. Si eu subscriu asta ideia fericita; câ-ci unirea face forti'a. Se gasesce in mijloculu nostru o clasa de fientie umane, care printr'unu capritiu vechiu si fórte bizaru erá osandita a traí in órba nesciintia. Acum nu mai potemu traí asié. Epóc'a, in care ne gasimu, reclama imperiosu a ne alcutuí esistinti'a nóstra interna si esterna si cu privire la seculu conformu

Morte lui Iuliu Cesare.

spiritului si progresului, ce lu profeséza ome-nimea astadi! Atunci natiunea va prosperá si invetiamentulu nostru natiunalu prin educarea genului masculinu paralelu cu genulu femininu se va completá, acoperindu-se unu mare defectu in educatiunea si instructiunea tenerei generatiuni.

Dómnelor si domniloru! éca cum intielegemu noi adeverat'a emancipare — dandu femeii *adeverat'a cultura*, ce reclama natur'a individualitáti femeiesci. — F'ia dar, ca spiritulu de asociare la Romani sê ié totu mai mari dimensiu, pentru d'a se respandí cultur'a sila genulu femininu. F'ia dar, cá invetiamentulu nostru natiunalu sê numere in curendu númerose institute scolare si pentru educarea genului femininu! F'ia daru cá reuniunea femeiloru romane din Brasivou in curendu sê póta fí in stare d'a-si dá programei, ce ea si a prefíptu, estensiunea cea mai posibila; pentru cá cultur'a copileloru nóstre sê ne garanteze pentru venitoriu unu asia felu de progresu, ce cu dreptu cuventu lu-pretinde spiritulu tempului in care ne gasimu! Atunci si numai atunci emancipatiunea sociala si-va capetá adeverat'a valóre din punctulu de vedere alu inportantiei cu respectu la viet'i'a familiaria, sociala si natiunala a romaniloru. In astufeliu de tipu intielegu emancipatiunea femeiloru romane. Si fiindu cá o ideia si-castiga inportantia, se asiéza in adeverat'a valóre numai pusa pe terenulu discusiunii, i multiamimu stim. Dózne Elen'a Densusianu, câ ni-a procuratu ocasiune d'a revení a supra temei despre emanciparea femeiloru. Acum inchiaiu dómnelor si domniloru! si ve muitiamescu pentru paciinti'a cu care ati binevoitu a me ascultá!

Ionu Dima Petrascu.

Orfanii.

Cu fratii sei pléca orfan'a copila,
De-alungulu pe stade si cere de mila;
Câ n'are nici rude si n'are caminu,
Averea sa tóta e lungu-i suspinu.

Si plangu fratíorii si ceru de mancare —
Copil'a-i conduce la praguri avare;
Dar toti o ignóra si toti o gonescu;
Din ochiu-i perae de lacrimi pornescu . . .

Ér sér'a candu totulu respira odina,
Candu pacea nopturna necasuri alina;

Candu dormu fára grige sermanu si avutu,
Orfanii n'au perna si n'au ascernutu!

Si plangu fratíorii si cercu sê se culce:
Sê-i mangaie somnulu cu liniscea-i dulce.
La pórté copil'a totu bate oftandu —
Dar canii o latra si fuge plangandu.

Apoi sorior'a aduce-si a minte:
Sê caute repausu prin triste morminte;
Si langa movil'a parintiloru ei,
Conduce pe fratii, seraci mititei!

Asié li vorbesce cu vócea uimita:
„Aici dórme tat'a si mam'a iubita;
Aici langa dinsii si noi sê dormimu —
Si mane pe strade de nou sê cersímu!“

De-o parte cu unulu cu altulu de alta,
Sê culca fetiti'a pe movil'a 'nalta . . .
Candu zarile dalbe sosescu rumenindu,
Pe trei reci cadavre se vérsa gelindu.

I. Lapedatu.

Secretulu.

— Comedia in unu actu. —

(Fine)

Gherlanu: Este unu secretu alu meu, preparatu pentru supriinderea ta.

Amali'a: Eu vreu sê scíu secretulu acest'a.

Gherlanu: Lu-vei scí numai decátu, inse . . .

Amali'a: Intielegu. Este pré naturalu. Nu o poti compromite, câ-ci nu esti cununatu cu dins'a.

Gherlanu: Te rogu nu alunecá a presupune infidelitate despre mine.

Amali'a: Probele dovedescu contrariulu. Dar sê nu pierdemu vórbé multe! Infidelitatea ta e constatata prin tine insu-ti. Nu mai trebuie dara sê investigámu tréb'a. Deci asculta sentint'i'a! Soc'i'a legitima a dtale va incepe numai decátu procesulu divortialu. Adio! (Ese.)

SCEN'A XIII.

Gherlanu si Cimpoiasiu.

Cimpoiasiu: Domnule ai bani?

Gherlanu: (maníosu) Dâ-mi pace!

Cimpoiasiu: Candu vei platí dara?

Gherlanu: Nu sum eu profetu, ca sê scíu si ast'a.

Cimpoiasiu: Unde ne vomu intelní?

Gherlanu: La draculu.

Cimpoiasiu: A lui sê ffi! (Ese.)

SCEN'A XIV.

Gherlanu singuru.

Gherlanu: Apoi am potît'o! Am voitu sê facu nevestei mele o suprinde-re placuta, si éta-me su in perplesitatea cea mai mare. Nu scîu cum sê scapu din incurcatur'a acést'a!

SCEN'A XV.

Gherlanu si Rusiavanu.

Rusiavanu: Bine, câ te vediu?

Gherlanu: De ce?

Rusiavanu: Sê-ti spunu ce-am patîtu!

Gherlanu: Si tu?

Rusiavanu: Ce felu dóra si itu a ce-va ne-casu?

Gherlanu: Da, si inca mare. Dar povetesce-mi mai antâiu tu alu teu!

Rusiavanu: Asculta dara si judeca perple-sitatea mea cea mare!

Gherlanu: Spune numai, spune!

Rusiavanu: Venindu mai nainte aice la so-ciele nôstre, gasfi la ele unu omu necunoscutu din satulu Valceni, carele pretindea de la mine pretiulu chiriei pe patru luni pentru o casa a sa din capetulu satului, in care eu asiu fi tienutu o domnisióra tinera; la care — precum afirmá, — umblam desu.

Gherlanu: Hahaha!

Rusiavanu: Poti cugetá, ce impresiune a facutu acést'a a supra nevestei mele. Indesiertu afirmam, câ dlu acel'a mintiesce. Replicele mele nu folosira nimica. Ea me crede infidelu.

Gherlanu: Dieu e lucrulu dracului la cas'a nanasiului!

Rusiavanu: Acuma spune-mi, cum sê scapu?

Gherlanu: Apoi eu o patîi chiar ca si tine. Pretinsiunea de chiria, dimpreuna cu istorisirea aventurci, mi-se facu érasu in presintia sociei mele.

Rusiavanu: Ce draci! Aice de siguru avemu de lucru cu atare siarlatanu.

Gherlanu: Nu e acel'a siarlatanu, frate! Dinsulu a povestitu adeverulu curatu.

Rusiavanu: Cum intielegi ast'a?

Gherlanu: Asié, câ te-a confundatu cu mine, câ-ci sémeni multu cu mine.

Rusiavanu: Va sê dîca?

Gherlanu: Eu i-am inchiriatu cas'a pentru o domnisióra, si totu eu i-am remasu detoriu cu chiria de patru luni.

Rusiavanu: E bine, vina numai si convinge si pe nevést'a mea, câ nu eu, ci tu ai remasu detoriu cu pretiulu chiriei!

Gherlanu: Bucurosu! (Esu ambii.)

SCEN'A XVI.

Anastasi'a si Amali'a.

Amali'a: (intrandu pe usi'a din stang'a). Te salutu amic'a mea!

Anastasi'a: (intrandu pe usi'a din drépt'a) (la o parte.) Fatiarnic'a!

Amali'a: Ce ti s'a intimplatu amic'a mea?

Anastasi'a: Am umblatu in gradina. Vediu't'am flori multe, inse dintre tóte mai multu mi-a placulu una. O iubiam ferbinte. O strinse la sinulu meu. Inse flórea a resplatitu cu veninu iubirea mea. In flóre erá pitulatu unu sierpe veninosu, si acest'a m'a muscatu.

Amali'a: Unde?

Anastasi'a: Aice. (Aréta la anima.)

Amali'a: Nu se vede.

Anastasi'a: Sunt doreri, dómna, sunt rane, cari nu se vedu cu ochii, cu tóte aceste inse ele sunt mai grozave, mai periculóse, decátu cele ce se vedu.

Amali'a: Pentru Dieu ce s'a intimplatu? Nu te intielegu.

Anastasi'a: Amalia, ce ai face déca te-ar insielá amic'a cea mai fidela? Déca acea fiintia, cu care ai petrecutu fragedele tineretie, ar amagi chiar pe barbatulu teu?!

Amali'a: Hah, grozavu! dóra nu intielegi...

Anastasi'a: Intielegu adeverulu. (Ese.)

Amali'a: Anastasia! Anastasia. (Ese dupa ea.) —

SCEN'A XVII.

Anastasi'a Rusiavanu si Gherlanu.

Gherlanu: (intra cu Rusiavanu pe usi'a din stang'a.) Onorabila dómna, am grabitu sê-ti dau o deslucire.

Anastasi'a: (intrandu pe usi'a, contraria celeia, pe care a esîtu.) Pofsimu!

Gherlanu: Deslucirea mea e fórté scurta. Eu am inchiriatu cas'a aceea in satulu Valceni.

Anastasi'a: Asié dara?

Gherlanu: Alesandru e de totu nevinovatu.

Anastasi'a: Si cine a fostu domnisiór'a aceea. Vreu sê scîu acésta in interesulu Amaliei.

Gherlanu: Veti sci nu peste multu, dar acuma inca nu vi-lu potu spune, este unu secretu alu meu.

Anastasi'a. Iérta-me Alesandre!

SCEN'A XVIII.

Totu aceia si Amali'a.

Gherlanu: Iubita Amalia, permite-mi sê in-siuediu apelatiune in contra sententiei!

Amali'a: Motivele?

Gherlanu: Voiu descoperi secretulu.

Amali'a: S'audîmu!

Gherlanu: Domnisiór'a aceea din cas'a inchi-riata a fostu . . .

Toti: Cine.

Gherlanu: Verisiór'a mea.

Toti: Ah!

Amali'a: Bun'a mea amica?

Gherlanu: Da. Dupa mórtea mamei sa'le fiindu dins'a pré bolnava o dusei la satu, câ-ci astfelu mi-consiliara medicii.

Amali'a: Si de ce nu spusesi ast'a mai de multu?

Gherlanu: Am sciutu, câ dins'a ti-e fôrte intima amica, deci am voitu sê-ti facu odata o suprindere, aducandu-o pe neaseptate la tine? Inse planulu meu nu reesî, pentru câ . . .

SCEN'A XIX.

Totu aceia si Cimp.iasiu.

Gherlanu: (continuandu) . . . vini domnulu acest'a si nimicî totu planulu meu.

Cimp.iasiu: Asié dara recunosci, câ-mi esti detoriu cu chirî'a de patru luni?

Gherlanu: Da. Éta pretiulu! Ti l'asiu fi plaitu inca atunce, inse venindu cu grab'a nu te gasii a casa, éra de atunce fui totu in caletoria cu soci'a mea.

Rusiavanu: Dar cum m'ai atacatu pe nime?

Cimp.iasiu: Tóta incurcatur'a urmà de acolo, câ dlu acesta sémena multu cu dta, si asié in Clusiu cumperai chiar fotografi'a dtale.

Gherlanu: Bine câ s'a finitu odata!

Amali'a: Vedi, câtu de reu e déca barbatii cei casatoriti au câte unu — secretu!

. Iosifu Vulcanu.

SALONU.

CONVERSARE CU CETITÓRIELE.

— Vien'a 8 fauru. —

Ore cine bate la usi'a salonului? Intra!

Usi'a se deschide, o vóce:

— Bon jour!

— Ah! domnulu St. Iulianu! Bine ai venit!

— How do you do?

— Nu te intielegu, domnulu meu. Ce voiesci sê dicei? Vorbesci-mi romanesc.

— Io non parlo la lingua romana.

— Si pentru ce nu vorbesci in limb'a aceea in care te-asii poté intielege?

— Weil ich nicht will.

— E bine, nu vei inceta odata, de a-ti bate jocu?

— Nem tud ön magyarul?

— Oh, sirmanulu! a nebunitu. Audi câ a inceputu sê-mi vorbésca turcesce. Vorbesci-mi te rogu, déca voiesci sê ne intielegemu, limb'a romanésca, si nu me torturá cu limbe pe cari si déca le-asii cunósce, nu le-asii preferi scumpé mele limbe stramosiesci. Asii voi sê sciu, ce ti-a tresnitu prin capu, de nu vorbesci romanesc?

— Ce mi-a tresnitu prin capu, de nu voiescu sê vorbescu romanesc; acésta voiesci se o aflí? E bine afla, scump'a mea amica, câ decandu nu ne-amu mai intalnitu in acestu salonu, m'am schimbatu cu totulu, adeca m'am facutu — cosmopolitu din capu pana in picióre. Si acestu progresu stralucitu, am de a-lu multiamí singuru si numai „Convorbiriloru literarie“ de la Iasi, a caroru critice geniale in contra a totu ce este romanescu, mi-insuflara o nepasare, pentru ca sê nu dicu

despretiu, a supra totu ce este romanescu, atátu de mare, incátu m'am decisu a vorbí de aici inainte ori si ce alta limba, numai in cea romanésca nu.

— Minunatu, domnule St. Iulianu, scii câ meriti tóta laud'a pentru acestu progresu. Inse afla din partemi, câ eu ca o ffica a natiunii romane, nu voiu nici decum a me acomodá ideiloru si capritiuriloru dtale, ci sum decisa a vorbí cu Romani totu-de-una romanesc si numai romanesc in necasulu, tuturoru cosmopolitiloru de pe lume. Éra ce se tiene de dta, apoi te rogu sê ai bunatatea si sê me cruti cu cosmopolitismulu dtale, si sê mi te duci, totu duci, dimpreuna cu elu la Chin'a, séu pana la Camceato'a séu unde ti-va placé numai aceea sê nu remani.

Scii câ me superi cu despretiulu cu care vorbesci despre cosmopolitismu. Speram câ voiu aflá in dta o aliata si me vediu insielatu, de ore ce aflu o contrara, câtu se póte mai resoluta. Ba, ce este si mai multu, inca si cruda. Audi acolo! sê-mi díca, câ acumá in capu de érna sê me ducu la Chin'a séu la Camceato'a. Dicu nu ti-a fostu mila de mine, sê-me espui la pericolulu de a degerá?

Scii câ m'ai pusu intr'o positiune, câtu sé póte mai critica? Spune-mi te rogu, ce sê facu pentru ca sê-mi recastigu grati'a pierduta si permisiunea de a remané cu dta in salonulu acest'a?

Mai nainte de tóte sê mi-vorbesci romanesc. Dupa aceea sê-mi dai promisiunea, câ te vei lapedá pentru totu-de-una de greurusii cosmopoliti, ce paru câ ti-au turburatu mintile. Implinindu aceste conditiuni, ti-vei coservá in mine, o amica sincera si o sora devotata. Te supui?

— Me spunu, sarutandu-ti man'a pentru lectiunea ce mi-o ai datu. Oh, câtu de bine me simtiu éra. Vediu

că am fostu într'o órba retecire, la care am fostu sedusu. Dara ti-juru, pe anim'a mea de romanu, că mai bine decâtu sê pierdiu amiciti'a si simpatii'a dtale, me lapedu de nebuniile periculose a le cosmopolitismului. Si pentru ca sê nu mai pociu recadê in ele, ti-promitu solemnelu, că nu voi mai ceti „Convorbirile“ de la Iasi, chiaru deca asiu sci, că sunt tiparite pe chartia de auru.

— E bine, acuma ne-amu întielesu si pentru că mi-ai datu satisfacerea dorita, ti-dau permisiunea si te rogu sê-mi spuni ce-va de la Vien'a. Incepe deci cu balurile, fiindu că sciu că cosmopolitismulu de care suferrai, nu te va fi facutu sê uiti, că acuma traimu sub regenti'a printiului Carnevalu.

— Cu acêsta intentiune am si venitu aicea si deca trasnitulu de cosmopolitismu nu me aducea in conflictu, deja de multu asiu fi inceputu. Asculta-me dara acuma!

Nu sciu deca ti-am spusu vreodata, că aveam o canaria, ce me desfetâ in tôte diminetile cu framecatoriulu ei cantecu. Deca nu o sciai, afla-o acuma. Mai'nante de a se incepe carnevalu cu vreo câte-va dfile într'o diminetia canarin'a mea nu cantâ. La inceputu credeam că erâ pré de diminetia si că inca nu se va fi desteptatu. Me ridicu deci si me ducu la ferêsta unde sta colivia. Dara ce sê vedi. Canarin'a mea jacea cu capulu ascunsu sub aripi, cu penele-i aurie sbarlitate, josu pe fundulu coliviei — mórta.

— Ti poti imaginâ pré usioru, câtu eram de tristu si superatu, deca ai iubitu vreodata o pasere ce te-a distraasu si consolatu, prin cantecele sale, in ôrele de suferintia si melancolie. Simtiamu, că ochii-mi se inundara de lacrimi si câ pieptulu mi-suspina.

Credu că nu te va surprinde, deca vei aflâ, că in acelea mominte triste, am promisuvu suvenirii canarinei mele, ce portâ numele „Linda,“ că o voiu jelî si că nu me voiu duce in decursulu întregului carnevalu la nici unu balu, fia acel'a mascatu, deorece nu me tienu de teori'a aceea care dice: că omulu mascatu nu este acel'a-si. Eu credu contrariulu, adeca acea câ sub masca remane acel'a-si, numai cu acea deosebire, că sêu este mai jovialu, sêu mai impertinentu decâtu altadata. Apoi sunt ômeni, cari nu au trebuintia de masca, pentru ca sê fia impertinenti, fiindu că aceea este o calitate caracteristica a personagiulu loru. Mai sunt apoi érași altii, carii mascandu-se nu facu altu-ceva, decâtu acoperu cu o larva pe cealalta, care le este inascuta. Acesti'a sunt ômenii aceia, pe cari marele naturaliatu Bufon, i-ar fi clasificatu sub speci'a, tartufiloru si a ipocritiloru.

Afara de acêsta apoi in balurile claselor mai inalte, in cari persônele nu se multiamescu de a fi numai ômeni, ci se mai batjocorescu numindu-se: printi, conti, baroni si altele, aflîi aceea-si nenaturalitate a manierelor, acel'a-si surisu ecuvocu — numitu aristocraticu, — aceea-si falsitate in simtieminte, aceea-si intriga ce o poti studiâ la dinsii, si fara ca sê ai fericirea de a te pôte intalni cu ei in vre-unu balu de ale loru. Balurile de salône si-sémene mai totu-de-una si mai pretotindinea. Pentru acea voiescu sê-ti vorbescu despre unu balu, la care am potutu sê iau si eu parte, desi mi-jlescu canarin'a. Sal'a unde s'a tienutu acestu balu stralucitu nu avea pareti, ci erâ de tôte patru partile deschisa. Plafondulu ei erâ bolt'a ceriulu azuru preseratu cu nenumeratele sale stele sclipitoare; parchetulu salei erâ neted'a si sclipicios'a oglinda a unui lacu inghiatiatu, care resfrangea insutitu si inmiitu radiele albe a doui sori electrice, care iluminâ astfeliu sal'a încâtu ti-para

că este diua. De a drépt'a lacului unu pavilionu de lemnu serviâ ca orchestra, éra in stang'a unu altulu ceva mai mare serviâ de antisiambra a salei, prin cari intrau ôspetii balului. In giurulu lacului întregu unu podiu de scanduri inlocuîa galeri'a unde stâ publiculu admiratoriu si curiosu.

Inceptulu acestui balu nu erâ ficsatu, de aceea ne potemu duce si mai tardfu, dupa ce amu descriu sal'a. In sala potu intrâ numai aceia, cari au invetiatu artea de a se da pe ghiatia, fara ca sê-si franga gâtulu sêu sê cadia in fia-care momentu.

In fine orchestr'a dupa o pauza, incepe esecutarea unui valsu incantatoriu de a le lui Strauss.

Deodata vedi alunecandu, mai multu de o mia de masce, in tactulu valsului de a lungulu si in giurulu oglindei de ghiatia. Ti-paru că nu umbla pe picióre, ci sbóra. Aici vedi alergandu o colóna, compusa din masce, care de care mai fantastica, tienendu-se de mana, in linia drépta; dupa aceea schimbandu-se lini'a in unu zicu-zacu. Colo unu siru de masce sierpuitoriu, care esecutêza intorsaturile cele mai temerarie. Aici o nimfa aluneca linu pe dinaintea nôstra, meditandu si prefacendu-se că nu observa pe Amoru, care o persecutêza. Unu pasu inca, si Amoru trebuie sê o prindia. Inse nimf'a atunci, luandu-si unu aventu repede, se pierde in rondolu din medilocu. Colo vedi o Diana, care de si nu se scalda ca aceea din mitologia in apa, ia inse in cursu repede o baia de aeru. Acteonu o ajunge si pare că intra in negociatiuni cu dins'a, că-se-lu crutie si sê nu-lu prefaca in cerbu, ca pedêpsa pentru temeritatea sa, ci cornele sê-i le daruiesca altuia.

Cu unu cuventu, totu este in miscare si agitatiune neobosita. Privindu la acelu numeru mare de masce, imbracate care de care mai fantasticu si mai bizaru, ti-para că visedi visulu lui Mahomedu despre paradisulu, pe care l'au promisu credinciosiloru sei dupa mórte. Intradeveru deca nu ai simti frigulu, ai crede că esti transpusu, prin vre'o potere magica într'o visare a unei nopti de primavéra. Mai cu sême lumin'a electrica contribue forte multu, ca întregu acelu balu mascatu de pe laculu inghiatiatu sê-ti para unu tablou fermecatoriu, represintandu unu dansu egipteanu, depinsu de penelulu lui Gustav Doré.

Pecandu faceam aceste contemplatiuni in fantasi'a mea incantata, de acea ce mi se presentâ inaintea ochiloru, deodata audîi unu risu infundatu in apropierea mea. Erâ unu hi! hi! hi! . . . atâtu de ascutitu, încâtu frapatu, întrebai pe companionulu meu, deca nu cunosce pe autorulu acelui risu atâtu de particularu.

— Deca nu me insielu, mi-réponse companionulu meu, apoi acel'a este doctorulu de medicina S. . .

Ficsandu dupa acea mai bine fisionomi'a ridietoriului, nu mi mai remase nici o indoieila, că elu trebuie sê fia unu adeptu alu misterieloru lui Aesculapu.

Incepuramu si noi a rîde, fiindu că acuma sciamu că ce va dica acelu risu particulariu, pe care lu-audîseramu cu câte-va mominte mai-nainte. Elu pria elocuenti'a sa, ni spunea, că acelu barbatu realu, vedindu si contemplandu acelu numeru insemnatu de ômeni adunati la unu locu si standu cu ôrele întregi espusi la unu frigu strasnicu, calculâ deja numerulu aprinderiloru de plumani si de gâtu, reumatismelu si podagr'a, dorerile de dinti si altele ce avea sê le cureze elu si colegii sei, dupa finea acelui spectacolu.

Nu me potui retiené de a nu apostrofâ in gêndulu meu pe acelu medicu, dicêndu i: „Oh, omule alu reali-

tății, câtu de egoistu esti. Tu la tóta ocașiunea cugeti numai la interesulu teu materialu si nu esti capabilu a te ridicá nici macaru pe unu momentu din sfer'a realității in care esti preocupatu. Cugeta in pace la florinii ce i vei incasá dupa vizitele tale de medicu; cugeta la vitielulu de auru, cá eu dieu nu te invidiezu si nici nu asiu schimbá placerile mele cu ale tale, de si le-am gustatu in acel'a-si locu!

Mi se pare, scump'a mea amica, cá vorbindu-ti atât'a timpu despre ghiatia si despre frigu, simti cá o recéla te incomodéza furnicandu-ti prin vine si ai vré sê te incaldiesci la caminu.

Poftesce numai, deórece mi-am terminatu conversarea si totu deodata si visit'a de astadi. Me recomendu, promitiendu- a-ti istorisi in visit'a mea viitória ce o voi face cu voi'a domnului redactororu, cum Johann Strauss, celu betranu, ajunsse de a-si castigá epitetulu onorificu de „Regele valsului.“ (Precum si alte noutáti din viéti'a sociala, artistica, literaria si teatrala de acolo Red.)

Adio! si la revedere.

St. Iulianu.

Curierulu modei.

Pesta 10. fauru.

Carnevalulu este unu atare guvernatoriu poternicu, care si-a sciutu eluptá o mare popularitate. Elu domnesce preste lumea intréga!

Devis'a lui este: a petrece.

Nu e mirare dara, cá principiulu acestui mare guvernatoriu a aflatu echo in tóte anghiuurile lumei, si supusii lui corespundu cu acuretétia detorintiei.

Asié e! Noi supusii lui ne implinim detorintiele fatia cu domnitoriulu nostru, cá-ci esímu dintr'unu balu, si intrámu in altulu.

Afara de diferitele baluri si nenumeratele petreceri din carnavalulu sunt inea de insemnatu balurile asié numite, „baluri costumate“ si „baluri mascate.“

Ne luámu voia a insemná, câte-va vestminte din aceste baluri.

„Costumululu pescarítiei“ e fórte interesantu. Sucn'adin josu e gatita din cashemir albu cu vergi late de atlasu rosii; si tunica de metasa sura si sufalcata de dóue parti; camesia de matrosu asemene de metasa, peste care apoi este unu spacelu de metasa sura, cu garnitura de prime de asemea colóre. Capulu e acoperitu cu o pale-riuitia de paie si decorata cu prime rosie. De pre umeri unduléza o mrege din metasa rosia. Costumululu „Tigrului de lava“ este unulu din cele mai nóue. E gatitu din faille suru, croitu lungu, fara de maneci si decoratu cu prime de catifea négra; asemene garniture sunt si pre sucn'a din josu si la taiatur'a spacelului. Bráulu e gatitu din atlasu negru. Frisur'a este acoperita de unu pale-tonu micu din metasa sura si unduléza pre umeri. Papuci suri in form'a papuciloru din Indi'a, in bráu arme, ér bratilele decorate cu bratilete de auru séu si pente de otielu.

Acestu „dominó“ ni mai place.

Sucn'a e gatita din atlasu albu, ér pre umeri flustura unu vestmentu grecescu. Capulu e acoperitu cu o camilauca calugarésca din atlasu albu. Intregu vestmentulu e decoratu cu pete din catifea négra. Larv'a, manusile si bátiulu de preumblare sunt negre.

„Cenusiote'a“ — de si nu e costumulu nou, totusi e fórte frumosu. Sucn'a e gatita din metasa sura cu tunica din acea si materia, maneci sufalcate, spacelu naltu si cu frisura in form'a camilaucei. In locu de papuci — opinci; in mana cu unu papucu micu; perulu resfiratu.

In fine mai amintim ceva si despre vestmintele numite „Suezu.“

Sucn'a din josu e gatita din fai le rosii inchisu cu garniture de cadrate din catifea négra. Cu tunica decorata cu ineretítire in form'a hyeroglipheloru. Spacelu grecescu si frisura de la Egiptu.

CE E NOU?

* * * (De la societatea „Romani'a“) primimur urmátoriele: „Vien'a 1 fauru 1870. Domnule Redactoru! Ve rogu, domnule redactoru, sê binevoiti a publicá in pretiis'a Dvóstre fóia una adresa de multiamita, ce s'a tramisu pré stimatei dómne Emili'a Ratiu de catra societatea studintiloru romani „Romania“ pentru colect'a facuta in favórea fondului acestei societáti in suma de 70 fl. v. a. — Unu nou documentu despre simpati'a ce o are acésta juna societate la Romani, candu si damele romane vinu intru ajutoriulu acestei institutiuni natiunale, atâtu prin oferte generóse, câtu si prin adunarea de oferte de la binefactori. Dinsele o facu acést'a cá-ci anim'a loru le spune, cá ceea ce facu pentru tinerimea studiósá, o facu pentru fratii loru, pentru acei frati, cari sunt chiamati a pasi mane-poimane pre aren'a activitáti publice de a respandí in poporu lumin'a cea binefacatória a culturei, de a luptá pentru castigarea de drepturi natiunale si aপরera loru. Numele generóseloru contribuitórie si a mar'animosiloru contribuitóri mi-voiu luá libertate a Vi le comunicá mai tardíu. Totu-una-data me simtiu detorii a insemná spre sciinti'a on. publicu romanu sumele oferite de catra doinn'a Aspasia Popovicu si dlu B. G. Popovicu, binefactori ai societáti de la infiintiarea ei, in favórea fondului pre anulu 1870 si a nume sumele de 10 fl. si 75 fl. v. a. Societatea li-a esprimat recunoscinti'a sa asemenea prin adrese de multiaminta. Primiti, domnule redactoru pre lunga repetit'a rugare de a deschide colonele préstimatei Dvóstra foie, asecurarea deosebitei mele stime Constantinu Moisilu, cand. de profesura.“ — Éta si adres'a: „Pré stimata Dómna! In siedinti'a societáti nóstre „Romania“ tienuta la ianuariu 16. 1870. s'a datu lectura gentileloru litere ce ati binevoitu a ni-le adresá. Adunarea intréga si-a manifestatu a sa viua placere prin aplause si urári de fericire pentru interesulu si afecti-tiunea ce ni portati Pré stimata Dómna! Comitétulu societáti se afla in pusatiunea cea mai fericita, candu póte veni ca organu alu dulcei nóstre „Romania“ sê ve esprime simtiemintele, de cari suntemu petrunsi, precum si viua multiamita, ce ve detorimur pentru ardórea si sacrificiile ce le faceti intru inaintarea unei institutiuni compusa de juni Romani, carea are lipsa de imbraciarea animeloru generóse. In faci'a acestui actu de noblétia si simpatia nu potemu de câtu sê fimu mandri si sê procedemu cu atâtu mai mare incredere si enorgia pre calea ce amu inceputu vediendu-ne sustienuti si incuragiati in ideile si aspiratiunile nóstre de suflete mari si virtúose a le matróneloru romane. Ve multiamimur, Pré stimata Dómna, si ne place, cá ve potemu salutá ca prim'a colectanta pentru societatea nóstra „Romanii'a.“ Nu vomu intardíá de a duce acestu esemplu raru

si nobilu la cunoscinti'a si apretierea natiunii. Rogandu-ve, pré stimata Dómna sé fti interpretele profunde-loru nóstre simtieminte de multiamire pre lunga gentilele dómne contributórie, binevoiti a primi asecurarea deosebitei stime si recunoscintie, ce ve conservámu. Vien'a ianuariu 21. 1870. In numele societátii: Presiedintele: Constantinu Moisu, cand. de profesura. Secretariulu: Stefanu Stefurea, stud. phil.

* * (*Adresa de multiamire*) Catra damele romane, daruitorie de efecte pentru sortitur'a filantropica a asociatiunii natiunale aradane: **Préstimta Domnisóra!** (Domna) Pentru zelulu si interesarea viua, ce a-Ti manifestatu fatia de intreprinderile directiunii la ocasiunea sortitureri filantropice arangiate in folosulu fondulu asociatiunii nóstre natiunale pentru cultur'a poporulu romanu, — prin contribuirea binefacatória a efectulu daruitu spre acestu scopu filantropicu, adunarea generala cu determinatiunea din 2. Septemvre 1869. st. n. Nr. 15. a dispusu: ca sé Vi se estradee „gratis“ alaturat'a diploma in semnu de recunoscintia binemeritata si multiamita cordiala. Subseris'a directiune aflandu-se in cea mai placuta pusetiune a satisface acestei insarcinári, nu póte intrelasá si din parte-si deschilinit'a detorintia: de a Vi esprime prétitulatai Domniei Vóstra cea mai adunca multiamita pentru acést'a fapta nobila cu care a-Ti binevoitu a sucurge intru ajutoriulu intreprinderi acestui scopu pré maretu si filantropicu natiunale. Resultatele eclatante, — ale acestei intreprinderi suntu de mare pretiu pentru asociatiunea nóstra, si preste totu pentru prosperarea cultureri poporulu romanu, care se potu atribui deschilinitu si bureivointie préstimatei Domniei Vóstre! Prin acést'a fondulu asociatiunii s'a sporitu celu pucinu cu 3000 fl. v. a. éra consciinti'a natiunala a capetatu autrementu nou in animele Romaniloru, avendu ocasiunea placuta de a poté admirá faptele maretie, desvoltate din partea „braveloru femej romane“ cu atât'a zelu, aderintia, spre promovarea cultureri nóstre natiunale! Recomendámu si pre viitoriu caus'a Asociatiunii nóstre bureivointiei si simpatiei conatiunale a Pré stimatai Domniei Vóstre, si Ve rogámu sé primiti asecurarea stimej nóstre deosebite. Aradu, in 1/13. Ianuariu 1870. Directiunea asociatiunii natiunale pentru cultur'a poporulu romanu: Directoriulu secundariu: Ioane Popovicu-Desseanu. Notariulu: Petru Petroviciu.

* * (*Ateneulu Romanu*) de la Bucuresci a publicatu si pentru anulu acest'a conferintiele sale literarie. Siedinti'a inaugurativa éra anunciata pe 29 an.c. 2. Programulu solemnitátii éra urmatoriulu: Dlu Aurelianu vice-presiedintele Ateneulu va face discursulu de deschidere a serbárii compusa astu-felu: a, Sonatu in Sol Major pentru piano si violina esecutata de dn'a Eufrosin'a Vacarescu si dlu Hubsch, — b, Invitatiune la Vals pentru dóue piane, de Weber, esecutata de dr'a Valeanu cu dlu A. Ghebauer. „Cavalerulu de Toggenrurg“ poema de Schiller tradusa in versuri de dlu I. Eliade Radulescu, declamata de dlu St. Velescu si acompianiatu pe piano de dn'a Constanti'a Filipescu. Trio de Reissiger esecutatu de dn'a Riureanu (piano), Hubsch si Sulzer. Concerto, arangiatu pentru dóue piane de Mozart, esecutatu de dn'a Constanti'a Filipescu si dlu N. Racovitia.

* * (*Programulu conferintieroru Ateneulu Romanu pe 1870.*) Joi 29 ian. 1870 siedinti'a inaugurativa dupa programulu reprodustu mai susu. Domineca I fauru dlu Esarcu: incercári de clasificatiune a cunoscintieroru omenesci! marti 3 fauru dlu Stefanu Velescu despre

teatrulu natiunale; joi 5 fauru dlu M. Marsillac, despre materialismulu in viétia, apropos de ultimulu romanu a lui Gustavu Flaubert intitulatu „L'éducation sentimentale“; sambeta 7 fauru dlu A. Petrescu, despre materie de dreptu; domineca 8 fauru dlu V. A. Urechia va vorbi despre Maurovalchi si despre rolulu Romaniei in fatia cu popórele romane din Turci'a; marti 10 fauru dlu D. despre chimia, cu numeróse esperintie; joi 12 fauru dlu Aurelianu, despre actualitáti economice domineca 14 fauru dlu Stancescu, despre miscarea artistica in 1869—70; marti 46 fauru dlu D. continare; joi 18 fauru, dlu Vericeanu, despre reportulu economiei politice cu politic'a si cu moral'a; domineca 21 fauru dlu N. Racovitia; marti 23 fauru du Eliade Radulescu, cestiuu literarie; joi 25 fauru, dlu Vulturescu, despre societatea romana si concurenti'a straina; domineca 28 fauru dlu Gr. Manu, despre istoria si archieologia; joi 4 martiu, dlu Georgiu Cretianu despre tragedi'a antica; marti 2 martiu dlu Marsillac despre educatiune; domineca 7 martiu, dlu Dragomiru, despre educatiunea popóreloru europene in decursulu evului mediu sub influinti'a crestinismulu; marti 9 martiu dlu Marsillac despre teatru; domineca 14 martiu, dlu Gr. Stefanescu, despre anticitatea omului; joi 18 martiu dlu Masimu, cestiuu de filologia; domineca 21 martiu, idem, cestiuu de filologia; joi 25 martiu dlu Esarcu, impresiuni de caletoria; domineca 29 martiu, dlu Ananescu, cestiuu de sciintiele naturale.

* * (*Plansórea de nulitate*) a dlui Ionu Porutiu, in contra sentintiei tribunului de presa din Pest'a, s'a pertractatu in 8 fauru la curtea da cassatiune, si s'a terminatu cu cassarea sentintiei.

* * (*In conferinti'a literaria*) de la 6 fauru a casinei romane din Fagarasiu, disertara domni: I. Codru Dragusianu, sub titlu: „Monografi'a Dragusului.“ — éra dlu I. Dima Petrascu despre „deosebitele forme ale educatiunii.

* * (*Hymen.*) Dlu Vasiliu Ruscaiu, oficialu la telegrafulu de statu in Timisiór'a, in 2 fauru si-a incredintiatu de fióri'a-i socia pre domnisórea Cornelia Vulcanu in Ligetu, langa Timisiór'a. Ceriulu sé reverse darurile sale a supra junei parechi!

Literatura si arte.

* * (*Relativu la „Panteonulu Romanu“*) anunciámu, cá din editiunea simpla nu mai avemu nici unu esemplariu, éra din editiunea de lucsu ni-au remasu numai vr'o 50 de esemplarie. Editiunea a dóua s'a si pusu sub tipariu, si in lun'a viétoria negresítu va esí. Pana atunce dara ne rogámu de indulginti'a aceloru domni, cari nu si-a capetatu inca esemplariele prenumerate.

* * (*Cu dorere aflámu.*) cá monstrósa fóia anti-natiun ala, „srinciobulu“, care nu s'a sfiintu a-si bate jocu de cele mai sacre simtieminte ale natiunii nóstre, va reapare éra-si.

* * (*Carte noua.*) A esítu de sub tipariu si se afla de vendiare in tóte librariile de la Bucuresci: „Caletori'a Domnitoriuului Carolu I. in strainetate.“ Unu volumu mare de 364 pagine, cu portretele Domnului si alu Dómnei. Pretiulu unui esemplariu 6 lei noi.

Din strainetate.

** (Rocheftort,) fiindu condamnatu in procesulu seu de presa la inchisóre de siese luni, nu se presintà la inchisóri'a competentã. In urmarea acesteia ministeriulu dede ordinu de arestare, si infocatul republicanu fu prinsu chiar in momentul in care voiã sê intre in sal'a de adunare popularã, unde ai sei se consultau despre inceperea revolutiunii. Rocheftort nu resistã, ci intorcându-se catra publicu, dîse: „Cetãtienti! Remaneti cã-ci peste pucinu timpu voi fi era-si intre voi!“ Dupa aceste sergentii lu-petrecura pana la trasur'a sa, si lu-dusera in inchisóri'a St. Pelagie. Dupa arestare Florens tienù vorbire catra poporu, si dîse: „Veniti sê eliberãmu pe Rocheftort!“ Apoi si-descarcã pistolele, dupa care mai multi impuscara in aeru. Pe strade se in cepura turburãri violente, cari tienura tóta nôptea, ma inca nici in diu'a urmatória nu inctara. Poporulu facù in mai multe strade baricade, inse polití'ale derimã tôte. Redactorii diuariului „Marseillaise“ fura toti arestatí' afara de unulu, carele — fugí.

△ (Rocheftort) dupa cum ni spunu mai multe diãare este morbosu. — De unu timpu a slabitu fôrte. Adese si-perde presinti'a si ametiesce.

△ (Imperatulul Franciei) éراسi patimesce. Ce morbu are? Nu se scie cu siguritate, de óra ce la curte se ferescu de a face cunoscutu causele bólei. — Multi dîcu, cã éراسi patimesce de morbulu de asta tótna. Imperatés'a Eugenia petrece de mai multu in singuratate; cu deputati nu convine decãtu numai a rare ori. Principele imperialu se ocupa custudii serióse, cu secretele guvernãrii.

△ (Garibaldi,) pre cum ni spune diuariulu „Orient“ si acum se afla pre insul'a Caprera. In anulu acest'a dorerile si suferintiele i sunt mai mari si multe. Acelu barbatu, care odata a fostu guvernaturulu Neapolei, adi duce lipsa pe o insula, retrasu si uitatu de multi. Toti lu-parasira, socia fi i si amici. — Marele cive, potemu, díce cã a remasu singuru cu dorerile, suvenirile, necasurile si sperantiele sale.

** (La Parisu) mai multi capitalisti mari vreu sê edeie unu diariu mare ca „Times“-ulu englesu, si pentru acestu scopu vreu sê adune cinci milióne de franci. Primu-redactoru va fi Clanveau. „Figaro“ audîndu scirea acést'a, a si descrisu, cum a devenitu Clanveau publicistu. Dinsulu traiã bine cu principele Morny, la care petrecea a dese ori. Intr'o dí se plansu principelui, cã se uresce. — In contra uritului — respunse principele — sciu unu leacu bunu, — ocupate de politica! — Eu si politic'a! Nu o intielegu de felu. — Chiar acest'a ti-este avantagiulu. Scrié numai scrie! — Si in diu'a urmatória primulu seu articolu de fondu a aparutu in „Constitutionel“ éras peste patru-spre diece díle devení primu redactoru alu acelui diariu.

Pentru económe.

Cerbi de untu.

Unu ß de untu próspetu, presaratu cu unu diu-metate de ß zaharu trebuie amestecatu cu unu patra-riu ß de faina fina. La acestu aluatu adaugemu optu galbenusie de ou si pucina vanilia. Dupa ce l'am fra-

mantatu pucinu, lu-punemu a pausã cãte-va minute si apoi estindiendu-lu facemu mai multe figure in forma de cerbu. Aceste figuri apoi se ungu nitielu cu galbenusie de ou, si se preseréza cu migdala si zaharu maruntu si in fine se pragescu frumosu.

Letiti'a.

Smantanitia.

La o litra de smantana adaugemu dóue lingure de faina de grau curatu, 6 galbenusie de ou, si atãta zaharu ca sê fia dulce bine, ér din cinci albusie de ou facemu spuma. — Amestecandule tóte la olalta, le tornãmu intr'o forma menita pentru acelu scopu unu bine cu untu si apoi séu lu-cócemu, séu lu-ferbemu. Se presera cu zaharu si se pune pre mésa cãtu de ferbinte.

Leontin'a

Gãcitura de semne

de Moise Boeriu.

!u△u e :u□*e ,i;+uló,a

□il×'a *,-eo —o+×ilu

A□△a □il×a a+!o=ióa

*a ea =u ?a,ilu

?eo+?iu ,io=u

Deslegarea gãciturai de semne din nr. 1.

Mai multu decãtu p'o rosa, p'o rosa odorósa,
Decãtu p'o pãserica suava te amam;
Mai multu decãtu p'o dîna, p'o dîna gratiósã,
De-cãtu pe o fíntia cerésca te-adoram!

Credeam cã esti fidela, cã esti nevinovata
Ca angerii cerimei, cu sufletu nepetatu;
Ma ceriulu scie numai, si anim'a-mi tradata
C'ai fostu sirena cruda, ce crudu m'ai insielatu.

Deslegare buna primiramu de la dómnele si dom-nisiórele Luis'a Murgu n. Balcu, Elen'a Popoviciu, Ivascu n. Bozinea, Aureli'a Popoviciu, Amali'a Moldo-vanu, Iuli'a Ratiu, Elen'a Craciunescu, Mari'a Gaitanu, Elen'a Onciu si de la domnii Ioanu Selagianu, Radu Popea, Ioanu Bodescu, G. Mihailoviciu, Ilie Sporea, Petru Sporea, A. Frumosu, Constantinu Ungureanu.

Post'a Redactinnii.

B. Ineu. Aceste nu, dar tramite-ni altele fiindu convinsu cã totu de una esti bine primitu.

B. Comlosiu. Novel'a promisa de multu?

Gherla. Mai corege-o, ca intre strofe sê fia mai multa le-gatura! A dóu'a strofa e de prisosu.

Alba-Iulia. Versurile nu se potu publicã, dar pentru aceea nu desperã, cã-ci ai talentu. Deci scrie pucinu si studiéza multu!

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

Cu tipãriulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. Piat'i'a Pesciloru, Nr. 9.